

سخنان یوسف قوجق در انجمن شعر و ادب «میراث»

قسمت اول

اکنون موجود است، با سبزی این گونه به دست ما رسیده است. در طول زمان و در نتیجهی وقایع طبیعی و بروز جنگ‌ها و خانه بدوشی‌ها، معمولاً نسخه‌ی اصل نوشته‌های پیشینیان مفقود می‌گردد، یا از میان می‌رفته است و در این ترتیب، غالباً آنچه در دوری معاصر به دست ما رسیده، یکی یا چندین نسخه از نسخه‌هایی است که کاتبان مختلف در اعصار گوناگون کاتب کرده‌اند؛ ولی این نسخه‌ها معمولاً یکسان نیستند و در بعضی موارد با نوشته‌ی اصلی پدیدآورنده تفاوت دارند. کاتبان و نسخه نویسان - که معمولاً نیز در یک پایه از دانش و دقت و حوصله نبوده‌اند - گاه سهواً انگاری می‌کرده‌اند، گاه دچار بدخوانی می‌شده‌اند یا حتی عمداً در متن کتاب تصرف می‌نموده‌اند. مالکین نسخه‌ها نیز به اقتضای فهم و پسند خویش، در متن نسخه خطی کاهش و افزایش‌های پدید می‌آورده‌اند و بر

اساس ذوق و سلیقه‌ی خود تصحیح می‌کرده‌اند و کاری نیز به این نداشته‌اند که غلط باشد یا درست. گاهی اقتضای سیاسی، اجتماعی و همچنان که گفتم ذوق و سلیقه‌ها نیز باعث تغییرات و تبدیل‌هایی به هنگام کاتب می‌شده‌اند و مهمتر از همه این که کم سواد، بی‌دقتی و بی‌امانتی برخی کاتبان سبب می‌شده است تا در آنچه می‌نویسند از نسخه‌ی اصل خود دور شوند. به یاد دارم که در مرحوم عاشورپور از بی‌سوادی بسیاری از نسخه نویسان اشعار مختومقلی به حق گله می‌کرد. چون در غالب آن نسخ، اشتباهاتی فاحش وجود داشت که البته ایشان به برخی از این اشتباهات در مقدمه‌ی کتاب متن انتقادی اشاره نموده است.

این وضعیت مختص نسخه‌های خطی ترکمنی نیست. امروزه ده‌ها و بلکه صدها نسخه‌ی خطی از دیوان حافظ وجود دارد که مطابقت و همسان و همخوان با هم نیستند. نسخه‌های گوناگونی از تاریخ بیهقی وجود دارند که در ضبط الفاظ و عبارات، اختلاف دارند. همچنان که بسیاری از معتبرترین نسخ خطی ادبیات فارسی در کتابخانه‌ها و اسرود. کهن ترین نسخه‌ی شاهنامه، نسخه‌ی موجود در کتابخانه ملی فلورانس است که تاریخ کاتب آن مورخ ۶۱۴ هجری قمری است که فقط نیمه اول شاهنامه را در بردارد، ولی قدیمی‌ترین نسخه‌ی خطی کامل موجود از آن کتاب که در موزه بریتانیا نگهداری می‌شود، متعلق به سال ۶۷۵ هجری است. این نسخه‌ای است که حدود ۲۷۵ سال پس از

مطلب را صحیح گرداند. او تنها به عنوان یک امانت‌دار، می‌کوشد دخالت‌های عمدی و سهوی کاتبان نسخ را که در متن تغییر داده و تصرف کرده‌اند، بزدايد و با معلوماتی که در باره‌ی زبان، زندگی، اندیشه و تاریخ زندگانی شاعر یا پدیدآورنده متن دارد، متنی هر چه نزدیک‌تر به آنچه خود پدیدآورنده نگاشته است، عرضه کند. به عبارت دیگر می‌توان مَصْحَح را کسی دانست که مسیر پر پیچ و خمی را که یک متن کهن از آن گذر کرده و به روزگار ما رسیده، زیر نظر گرفته است. متنی که هر چه جلوتر آمده و مسیر طولانی‌تری را پیموده، از اصل خود دورتر شده و شکل تازه‌تری یافته است. مَصْحَح کسی است که می‌کوشد تا آن متن را با احتیاط از همان راهی که آمده، بازگرداند و آنچه را که در طول مسیر به آن اضافه و یا از آن کاسته شده، درست نماید تا بلکه متن به متنی تبدیل شود که همسان متن اصلی خود شود. در تصحیح دیوان مختومقلی از سوی مرحوم عاشورپور نیز این موضوع صورت گرفته و در تبیین این کار، ایشان به خاطر وسواسی که در نسخه‌خوانی داشت، این کار را به خوبی انجام داده است.

برای موفقیت در چنین کاری دانستن محیط اجتماعی پیدایش اثر، فضای فکری، اجتماعی و سیاسی آن دوره و نیز شرح حال صاحب اثر ضروری است. مرحوم عاشورپور در مقایسه با دیگر محققین، اطلاعات کافی و کامل‌تری در باره‌ی شرح حال و اندیشه‌های مختومقلی و تاریخ عصر شاعر داشت. تسلطی که وی بر نسخه‌خوانی و تکنیک‌های تصحیح و مقابله‌ی نسخ داشت، بر همگان آشکار است. وی نخستین کاری که کرد، کسب اطلاع از وجود نسخ خطی اشعار مختومقلی در ترکمنستان و سایر مناطق جهان بود. وی این موضوع را در جریان مرادتها و گفتگوهایمان بیان می‌کرد. مرارت‌هایی که وی در راه یافتن آن نسخ کشیده، بسیار زیاد است. کار بر روی نسخ خطی همیشه همین طور بود. به طور مثال دکتر جلال خالقی ۲۷ سال از عمر خود را صرف تهیه متن انتقادی شاهنامه نمود که بالاخره در سال ۱۳۶۸ این متن در ۸ جلد به چاپ رسید.

روش مورد استفاده در تصحیح و مقابله‌ی نسخ خطی اشعار مختومقلی

یکی از نکات مهم در مقابله‌ی نسخ و تصحیح، شناخت دستخط مولف است. این امر برای اطلاع از چگونگی املاي متن، لازم و ضروری است. بنا به گفته‌ی مرحوم عاشورپور، در نسخه‌ای از کتاب «وعظ آزاده اثر دولت‌محمد آزادی (پدر مختومقلی) که در ترکمنستان به شماره‌ی ۵۴۶ نگهداری می‌شود، نمونه‌ای از دستخط خود دولت‌محمد و فرزندش مختومقلی وجود دارد. بنا به نظر ایشان، همان نسخه‌ی خطی در واقع دفتر یادداشت‌های روزانه‌ی مختومقلی بوده است. من آن نسخه‌ی خطی را ندیده‌ام، اما مرحوم عاشورپور در مقدمه‌ی متن انتقادی نوشته است: «آن قسمت از نسخه‌ی خطی که دستخط آزادی و امضای ایشان است، به خط نستعلیق نوشته شده و به همین خاطر نمی‌توان به درستی مشخص کرد که مولف این نسخه‌ی خطی یک نفر بوده یا نبوده است. اما با در نظر گرفتن سخنان نبره‌های مختومقلی - که این نسخه‌ی خطی را از منطقه‌ی گرگان به آکادمی علوم ترکمنستان ارسال نموده‌اند - و با توجه به شهرهایی که از سوی مختومقلی ترجمه شده، می‌توان نتیجه گرفت که شخص مختومقلی نیز در این نسخه‌ی خطی دخیل بوده است. به همین دلیل، به نظر ما اگر بگوئیم که آن نسخه‌ی خطی، نسخه‌ی خطی آزادی مختومقلی است و به خط شخص آن‌ها نگاشته شده، بیراهه نخواهد بود.» در هر صورت، مرحوم عاشورپور آن دستخطها را در رسم‌الخط متن انتقادی الگو قرار داده و سعی کرده از آن عدول نکند.

ادامه دارد

مدیرکل فرهنگ و ارشاداسلامی گلستان: باید میراث به جای مانده از دوران دفاع مقدس بازآفرینی شود

مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی گلستان گفت: باید تلاش کنیم تا میراث به جای مانده از دوران دفاع مقدس در عرصه های مختلف بازآفرینی و به عنوان سند افتخار به نسل های کنونی و آتی عرضه شود.

دکتر "غلامرضا منتظری" روز دوشنبه در گفت و گو با خبرنگار ایرنا افزود: اگر شهدا نبودند ما حیات نداشتیم، آنها رفتند و از گوهر هستی یعنی جان خویش گذشتند و امروز ما باید ببینیم که چرا آنها رفتند. به گفته وی، بهترین راه تکریم و تجلیل از مقام شهدا این است که به پیام اساسی آنها عمل کنیم.

وی ادامه داد: شهدا کسانی بودند که با روی منیت های خود گذاشتند و امروز وظیفه داریم دغدغه های عملی و سیره زندگی آنها را در جامعه پیاده کنیم و در این راه با برگزاری برنامه های مختلف شرایطی فراهم شود تا ابعاد زندگی آنها به ویژه برای نسل جوان بیشتر انعکاس یابد. دکتر منتظری در ادامه یکی از راههای انتقال پیام دوران دفاع مقدس را از طریق نقش آفرینی هنرمندان دانست و تصریح کرد: دوران دفاع مقدس تأملجوی بزرگ با سوره های فراوان برای خلق اثر هنری بر جای گذاشته است و این گنجینه می تواند الهام بخش آثار فراوانی در بخش های مختلف مانند ادبیات، عکس، فیلم باشد که انتقال این پیام بر عهده هنرمندان است. وی همچنین یکی دیگر از راههای انتقال افتخارات دفاع مقدس را رسانه ها دانست و یادآور شد: وظیفه رسانه ها انتقال پیام است و درجنگ تحمیلی، یکی از بخش های دوران دفاع مقدس تیم افتخاری خبرنگاری بود که تلاش می کردند اخبار جبهه را به طور سریع منتقل کنند.

وی ادامه داد: اگر رسانه را از دوران دفاع مقدس حذف کنیم، چیزی نماند زیرا بخش زیادی از اسناد و میراث آن زمان از طریق رسانه ها برای ما باقی مانده است. دکتر منتظری با تأکید بر اینکه رسانه ها باید ابعاد این واقعه (دفاع مقدس) را نسبت به گذشته بیشتر انعکاس دهند، یادآور شد: نباید تصور شود که دفاع مقدس بیشتر ظاهر جنگ بوده است بلکه بخش مانای دفاع مقدس عنصر معنویت آن است که هر چه بر این عنصر بیشتر تأکید شود پیام آن به مردم و جامعه بیشتر خواهد بود.

مدیر آموزش و پرورش: آنفلوآنزای نوع آ در مدارس گنبدکاووس مشاهده نشده است.

مدیر آموزش و پرورش گنبد کاووس گفت: از آغاز بازگشایی مدارس تا کنون هیچ موردی از بیماری ((آنفلوآنزای نوع آ)) در مدارس این شهرستان مشاهده نشده است.

نبی الله آخوندی در جلسه کمیته پیشگیری و کنترل آنفلوآنزای نوع آ در این شهرستان افزود: اقدامات لازم از جمله اطلاع رسانی گسترده در سطح مدارس انجام شده و سرویسهای بهداشتی تمام مدارس شهر و روستاها نیز به لوله کشی صابون مایع مجهز شده است. وی گفت: با همکاری کارشناسان مرکز بهداشت این شهرستان چندین جلسه توجیهی و آموزشی درخصوص راههای پیشگیری از بیماری آنفلوآنزای نوع آ، ویژه مدیران مدارس مقاطع مختلف تحصیلی برگزار شده است. آخوندی حفظ سلامتی دانش آموزان را بسیار مهم دانست و اضافه کرد: به مدیران مدارس تأکید شده در صورت مشاهده موارد مشکوک سرما خوردگی از ورود دانش آموزان به مدرسه جلوگیری نمایند.

رئیس مرکز بهداشت شهرستان گنبد کاووس نیز در این جلسه ضمن قدردانی از همکاری و تعامل نزدیک آموزش و پرورش با کارشناسان این مرکز درز آموزش و ترویج راههای پیشگیری از بیماری آنفلوآنزای نوع آ در مدارس گفت: با اقدامات مشترک انجام شده خوشبختانه تا کنون هیچ موردی از بیماری در مدارس مشاهده نشده است.

دکتر(فرهاد بدیعی) افزود: کارشناسان مرکز بهداشت این شهرستان آمادگی کامل برای نظارت بر مدارس و مسائل بهداشتی آنان بویژه مدارس شبانه روزی و خانه سرایداران مدارس را دارند.

وی گفت: بر اساس دستور العمل های اعلامی در صورتی که ۱۰ درصد دانش آموزان یک واحد آموزشی به بیماری آنفلوآنزای نوع آ مبتلا شوند، پس از تأیید ستاد پیشگیری از این بیماری در شهرستان از فعالیت آن واحد آموزشی تا اطلاع ثانوی جلوگیری خواهد شد.

کارشناسان بهداشت و سلامت مدارس مدیریت آموزش و پرورش گنبد کاووس نیز در این جلسه از توزیع یکپار و بکصد لیتر صابون مایع در تمامی مدارس انجام شده است. ((ناهید احمدی)) توزیع جزوات آموزشی و لوح فشرده در خصوص راههای پیشگیری از بیماری آنفلوآنزای نوع آ بین مدارس جهت تکثیر و توزیع آن بین تمامی دانش آموزان، برگزاری کلاسهای ضمن خدمت ویژه معلمان و نیز مدیران مدارس تمامی مقاطع تحصیلی را از جمله اقدامات انجام شده در مدارس این شهرستان برشمرد * عبدالقیوم آق آتابای

آدرس و شماره تلفن جدید هفته نامه صحرا
گرگان - چهارراه میدان - خیابان سرخواجه
مجتمع تخت جمشید- طبقه اول - واحد سوم
تلفن: ۰۹۲۲۵۳۴۰۹

مفقودی
دفترچه کشاورزی به شماره ۲۹۹ کد ۱۸/۲
به نام عاشور عظیمی در سطح ۲/۵ هکتار
صادر از مرکز ترویج و خدمات جهاد
کشاورزی سیمین شهر، مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می باشد.

Salibooni Info